

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

چهارچوب تدوین برنامه آموزشی و ضوابط دوره‌ی تکمیلی تخصصی بالینی
(دوره‌های فلوشیپی)

کمیسیون تدوین و برنامه‌ریزی آموزشی

1388

به نام او که جان را فکرت آموخت

پیشگفتار :

هر برنامه‌ی تحصیلی (curriculum) شامل اجزایی است که تدوین‌کنندگان آن بایستی به این اجزاء و شیوه‌ی نگارش آن توجه ویژه‌ای مبذول نمایند.

در این مجموعه‌ی راهنما سعی شده است، اجزای یاد شده به شکل یک چارچوب مشخص ارائه شود تا تهیه‌کنندگان گرامی برنامه، در حین تدوین برنامه‌های تخصصی مربوط به خود، نکته‌ای را از قلم نیندازند. این مجموعه شامل بخش‌های زیر است:

بخش اول : برنامه‌ی آموزشی که شامل 45 خانه‌ی خالی (Box) است که توسط کمیته‌های تدوین برنامه‌ی گروه‌ها تکمیل می‌شوند.

بخش دوم: چارچوب ضوابط کلی و اختصاصی دوره‌های فوق تخصصی بالینی.

این مجموعه برای بهره‌برداری کمیته‌های برنامه‌ریزی راهبردی و کمیته‌های تدوین برنامه‌ی آموزشی دوره‌های تکمیلی تخصصی بالینی (دوره‌های فلوشیپی) تهیه شده است.

امید است، با بهره‌گیری از رهنمودهای ارزشمند متخصصین، کاستی‌های این مجموعه به تدریج مرتفع گردد.

کمیسیون تدوین و برنامه‌ریزی آموزشی

سال 1388

تذکر مهم

این صفحه در برنامه‌ای که توسط کمیته‌های تدوین برنامه‌ی گروه‌ها تهیه می‌شود، آورده نمی‌شود. ضمناً عنوان مندرج در صفحه‌ی اول این مجموعه، متناسب با دوره تنظیم خواهد شد. و لازم است کلیه‌ی توضیحاتی که به عنوان راهنمای تهیه‌ی مجموعه در مقابل هریک از اجزای برنامه آورده شده، در برنامه‌ی اصلی که توسط کمیته ارائه می‌شود.

به نام خداوند بخشنده مهربان

بخش اول

برنامه‌ی آموزشی دوره‌ی

تکمیلی تخصصی.... دردهای فکی-صورتی -

دهانی.....

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
	اسامی تدوین کنندگان برنامه
	مقدمه- عنوان- تعریف و طول دوره
	تاریخچه و سیر تکاملی دوره در ایران و جهان
	دلایل نیاز به این دوره - حدود نیاز به نیروی دوره دیده در این حیطه تا 10 سال آینده
	فلسفه - رسالت - دور نما
	پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان این دوره
	نقش ها و وظایف حرفه ای دانش آموختگان در جامعه
	توانمندی ها و مهارت های پروسیجرال مورد انتظار
	اسامی رشته ها یا دوره هایی که با این دوره تداخل عملی دارند
	راهبردها و روش های آموزشی
	ساختار کلی دوره
	عناوین دروس
	عناوین مباحثی که دستیاران در بخش های چرخشی به آن می پردازند به تفکیک هر بخش
	انتظارات اخلاق حرفه ای از دستیاران
	منابع در سی که با استفاده از آنها آموزش این برنامه قابل اجرا است
	شرح وظایف پیشنهادی گروه برای دستیاران
	ارزیابی دستیاران
	حداقل های مورد نیاز در برنامه
	ارزشیابی دستیاران
	منابع مورد استفاده برای تهیه این سند
	صور تجلسه ی کمیسیون تدوین و برنامه ریزی آموزشی
	ضوابط برنامه
	مراحل تدوین و تهیه ی برنامه

اسامی اعضای کمیته‌ی تدوین برنامه:

* دکترفرزانه آقا حسینی

* دکتر شمس الملوک نجفی

مقدمه : شامل (توضیحات کلی در مورد دوره- پیشرفت‌ها- بالندگی‌ها- ضرورت تدوین- انگیزه‌ها-

کمیته‌ی تدوین - مراحل تدوین - جمله‌ی پایانی)

ارتباط دو علم پزشکی و دندانپزشکی از وظایف اصلی رشته تخصصی بیماریهای دهان است که در نهایت باعث ارتقای سطح سلامت جامعه شده و موجب برطرف شدن مشکلات بیماران خاص می‌گردد. یکی از مشکلات بیماران، دردهای صورتی-دهانی است که به دلیل نبودن رشته مجزائی مربوط به دردهای صورتی-دهانی، جایگاهی برای ارجاع آن نمی باشد. بسیاری از بیماران با مشکلات دردهای آتیپیک و تیپیک سروصورت زمانی که به همکاران پزشک و دندانپزشک مراجعه می‌نمایند، به علت عدم آموزش کافی و شناخت کم آنها نسبت به دردهای صورتی-دهانی منجر به تشخیص و درمان نادرست بیماران شده و نه تنها مشکلی از بیماران حل نشده بلکه مشکلات آنان ممکن است با تجویز داروهای نابجا اضافه گردد. بنابراین برنامه ریزی کشور بایستی به گونه‌ای باشد که خلاء حضور و کارایی متخصصین دردهای صورتی-دهانی جهت درمان بیماران باین مشکلات در دانشکده ها، بیمارستانها و کلینیک‌های دندانپزشکی را برطرف نماید.

عنوان دوره به فارسی و انگلیسی : (در این جا نام مصوب آورده می‌شود و تغییر نام نیازمند

مصوبه جدید است):

برنامه دوره تکمیلی دردهای فکی-صورتی - دهانی

Oromaxillofacial pain fellowship program

تعریف دوره: شامل (ذکر رشته‌ی اصلی که دوره از آن منشعب شده - ذکر موضوع اصلی و

محوری - خدمات محوری دانش‌آموختگان)

از رشته بیماریهای دهان منشعب می شود

محور موضوع آن : درد و دیس فانکشن بافتهای سخت و نرم دهان، سر، صورت، و همه ساختمانهای داخل دهان

و همچنین سردردها، دردهای اسکلتی-عضلانی ، نورلوژیک و سایکولوژیک می‌باشد

خدمات محوری دانش‌آموختگان: ایجاد افزایش سطح آگاهی و دانش علمی و مهارتهای ویژه در اصول تشخیص

و درمان درد و دیس فانکشن بافتهای سخت و نرم دهان، سر، صورت، و همه ساختمانهای داخل دهان و همچنین

تشخیص کلی از طیف سردردها، دردهای اسکلتی-عضلانی ، نورلوژیک و سایکولوژیک می‌باشد و علاوه بر اینکه در

حیطه تخصصی خود قادر به ارائه خدمات درمانی با کیفیت مطلوب باشند و بتوانند خدمات پژوهشی ارائه نمایند و

در پیشبرد علوم و گسترش مرزهای دانش نقش فعال ایفا نمایند.

برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی.....

طول دوره‌ی آموزش: (ذکر مدت مصوب - افزودن یا کاستن طول دوره مستلزم مصوبه جدید است)

یک سال و به صورت تمام وقت از 8 صبح تا 4 بعدازظهر و شروع دوره از اول مهر ماه تا پایان دوره سال تحصیلی است در مورد دروس به صورت ساعتی می‌باشد انواع دروس به شکل تئوری، کلینیکی، بالینی، سمینار، کارگاهی تنظیم شده‌اند که در قالب دروس علوم پایه، تخصصی ارائه می‌گردد.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران: شامل (چگونگی پیدایش - سیر تکاملی - پیشرفت‌ها - موقعیت فعلی در جهان و ایران به تفکیک)

- در دانشگاه new jersey از سال 2004 دوره فلوشیپ oro facial pain 12 ماهه برگزار شده است.

- در دانشگاه KENTUCKY از سال 1999 دوره فلوشیپ oro facial pain با طول دوره 1 ساله برقرار است.

- در دانشگاه Massachusetts از سال 2000 دوره فلوشیپ or facial pain با طول دوره 1 ساله نیز برقرار است.

- در دانشگاه Boston دوره فلوشیپ crani ofacial pain با طول دوره 1 سال برگزار شده است.

- در ایران هنوز این فلوشیپ راه اندازی نشده است.

- برنامه آموزشی رشته دردهای صورتی - دهانی در مرکز آموزشی UMDNJ شهر New jersey کشور آمریکا
ماخذ <http://dental school.umdj.edu>

هدف از این برنامه، آموزش پیشرفته در زمینه اصول تشخیص و درمان دردودیس فانکشن بافتهای سخت و نرم دهان، سر، صورت میباشد، همچنین طیف تشخیصی از سردردها، دردهای اسکلتی عضلانی، نورولوژیک و سایکولوژیک را نیز شامل می شود.

. این دوره یکساله است و محتوای درسی آن عبارتند از:

آناتومی سر و گردن، فیزیولوژی درد، فارماکولوژی بالینی و درمانی، تکنولوژی اشعه و تصویربرداری پزشکی، سمینارهای دردهای صورتی - دهانی، Rounds دردهای صورتی - دهانی و بیماریهای دهان، Rotations روان و اعصاب و Extramural همراه با ژورنال کلاب و case presentation.

برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی.....

Seminar و Clinical training و Observation و consultation و Literature review و case presentation Round می باشد.

- برنامه آموزشی رشته دردهای صورتی دهان در مرکز آموزشی UKY شهر Kentucky کشور آمریکا مآخذ
<http://www.mc.uky.edu>

هدف از این برنامه تشخیص و درمان مشکلات پیچیده دردهای صورتی دهان و اختلالات تمپورومندیبولار می باشد.
طول دوره یکساله است و محتوای آن عبارتند از :

بیولوژی دهان - پاتولوژی دهان، نورواناتومی، رشد و نمو -

فیزیولوژی درد، بیومکانیزم کرانیومندیبولار، فانکشن و دیسفانکشن عضلات جوونده - فارماکولوژی - آمار و تفکیک

تصویر برداری - سمینارهای مرتبط با دردهای صورتی - دهانی - بررسی مقالات و ستون مربوط به اختلالات

TMJ و دردهای سر و گردن. رفرنس ضمیمه می باشد.

دلایل نیاز به این دوره:

شامل (تحلیل مستند روند بار بیماری ها در کشور-تحمیل هزینه ها -امکانات کشور- اولویت ها و نظرات
کمیته ی راهبردی رشته - وضعیت دوره در دانشگاه های معتبر دنیا - و دلایل دیگر)

-درحال حاضر دردهای سروگردن جایگاه مشخصی در سیستم آموزشی - درمانی ندارد و از آنجائی که درد

مهمترین علت مراجعه بیماران است واکثریت دردها عامل مشخص داشته وبا درمان از بین می رود ولی گروهی از
آنها عامل یا دلیل خاصی ندارد و به راحتی درمان نمی شوند و بیماران سردرگم می باشند.

- به علت تعداد رو به افزایش این بیماران لازم است قبل از انجام هر اقدام پزشکی با یک فلودردهای سروگردن

مشورت شود. زیرا عدم وجود یک متخصص درد در بیمارستانها و کلینیک بسیاری از بیماران بعد از درمانهای پیچیده

پزشکی به دلایل دردهای مزمن یا دچار بیماریهای روانی شده و یا در اثر عوارض داروهای متفاوت سلامتشان بخطر
می افتد.

-بسیاری از دردهای نادر با تظاهرات دهانی از لحاظ پژوهش و پیگیری از دست می روند .

دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی- تاریخ تنفیذ در شصت و نهمین نشست-آبان 87

با تربیت متخصصین مربوطه در دوره‌های مذکور به همراه همکاری با سایر رشته‌های مربوطه می‌توان:

- زمینه‌های مناسب جهت انجام پژوهش و مطالعات اپیدمیولوژیک و گزارش مورد در حیطه دردهای صورتی-

دهانی در بیماران ایجاد نمود

- در تامین سلامتی به عنوان یک عامل اساسی در توسعه پایدار و متوازن جامعه نقش ایفا نمود و و از بار منفی

دردها بر روی زندگی بیماران در جهت ارتقاء بخشیدن به کیفیت زندگی بیمار و کاهش هزینه های درمانی و

مراجعات پی در پی به پزشکان متعدد جلوگیری نمود.

- با انجام پژوهش و تولید علم و بدست آوردن دستاوردهای علمی و تخصصی می‌توان در گسترش دانش موثر بود.

ازطرفی با راه اندازی این رشته می‌توان سیستم ارجاع سازمان یافته جهت ارجاع مبتلایان به دردهای سروگردن را

فعال نموده و با مشاوره کلیه بیماران جهت بررسی وضعیت‌های دهانی و دندانی و سروگردن و ارائه طرح درمان

مناسب قبل از انجام درمان‌های پزشکی دیگر جلوگیری کرد و در بهبود و ارتقای زندگی مراقبت از آنها نقش موثری

داشت. از جهت دیگر، پیگیری بیمار بعد از درمان نیز ضروری می‌باشد.

حدود نیاز به تربیت متخصص در این دوره در ده سال آینده:

شامل (برآورد نیاز دانشگاه‌ها و مراکز تخصصی - برآورد حداقل نیاز استان‌ها با توجه به جمعیت آنها - با کسر

متخصصین موجود، خروجی‌ها و ملحوظ نمودن رشد جمعیت)

حدود 20 نفر

فلسفه (ارزش ها و باورها Philosophy (Beliefs & Values)

شامل (ارزش هایی که در آموزش دوره بر آنها تاکید می شوند نظیر: مبانی الهی و معنوی - سلامت محوری - کرامت انسانی - کیفیت زندگی - اولویت های ملی - عدالت در توزیع سلامت - جامع نگری - جامعه نگری - اجتناب از انگ زدن - اخلاق حرفه ای و نظایر آن):
با تربیت متخصصین مربوطه در دوره های مذکور می توان به ارزشهای زیر دست یافت:

1- زمینه های مناسب جهت انجام پژوهش و مطالعات اپیدمیولوژیک و گزارش مورد در حیطه دردهای صورتی -

دهانی در بیماران ایجاد نمود (جامعه نگری)

2- در تامین سلامتی به عنوان یک عامل اساسی در توسعه پایدار و متوازن جامعه نقش ایفا نمود و از بار منفی دردها بر روی زندگی بیماران در جهت ارتقاء بخشیدن به کیفیت زندگی بیمار و کاهش هزینه های درمانی و مراجعات پی در پی به پزشکان متعدد جلوگیری نمود. (سلامت محوری و اخلاق حرفه ای)

3- با انجام پژوهش و تولید علم و بدست آوردن دستاوردهای علمی و تخصصی در گسترش دانش موثر بود. (ارتقای

آموزش پزشکی)

4- با راه اندازی این رشته می توان سیستم ارجاع سازمان یافته جهت ارجاع مبتلایان به دردهای سروگردن را فعال نموده و با مشاوره کلیه بیماران جهت بررسی وضعیت های دهانی و دندانی و سروگردن و ارائه طرح درمان مناسب قبل از انجام درمانهای پزشکی دیگر جلوگیری کرد و در بهبود و ارتقای زندگی مراقبت از آنها نقش موثری داشت. (کیفیت زندگی)

رسالت (ماموریت): Mission:

رسالت اصلی هر برنامه، تربیت نیروی انسانی با یک سری ویژگی ها است که باید به آن اشاره شود.
با تربیت متخصصین مربوطه در دوره مذکور می توان زمینه مناسب جهت انجام پژوهش مطالب و گزارش مورد در حیطه بیماران دردهای صورتی - دهان ایجاد نمود و از بار منفی دردها بر روی زندگی بیماران در جهت ارتقاء بخشیدن به کیفیت زندگی بیمار و کاهش هزینه های درمانی و مراجعات پی در پی به پزشکان متعدد جلوگیری نمود. متخصصینی که این دوره را طی کرده اند دارای ویژگی هایی به شرح مندرج در صفحه بعد خواهند بود:

ضمن برخورداری از علم و دانش جدید مربوط به علوم پایه و کلینیکی دردهای عمومی، صورتی - دهانی، توانایی گرفتن تاریخچه، معاینات فیزیکی و دادن طرح درمان مناسب براساس Evidance base را داشته و قادر به تشخیص و درمان بیماریها و اختلالات تمپورومندیبولار (TMD) و ضایعات پاتولوژیک دردزا در ناحیه دهان و فک و صورت با منشا دهانی باشند

با توجه به پیشرفت سیاستهای بین رشتهای برای ارزیابی صحیح از دردهای ناحیه سروگردن و درمان آن به همکاری دندانپزشک و پزشک براساس دانش فردی و تجربیات کلینیکی لازم می‌باشد. لذا وجود یک متخصص بیماریهای دهان با اولویت فلوشیپ دردهای صورتی - دهانی در هر بیمارستان درمانی - آموزش، کلینیکهای خصوصی دندانپزشکی ضروری به نظر می‌رسد.

دورنما (چشم انداز): Vision:

دورنما منظری ایده‌آل و کاملاً مطلوب از رشته در سه حیطه‌ی آموزشی - تولید فکر - و خدمات تخصصی در آینده (مثلاً 10 سال آینده) است.

-درسالهای آینده انتظار می‌رود این رشته از بار منفی دردها بر روی زندگی بیماران در جهت ارتقا بخشیدن به

کیفیت زندگی بیمار و کاهش هزینه‌های درمانی و مراجعات پی در پی به پزشکان متعدد جلوگیری کرده و

در بدست آوردن دستاوردهای علمی و تخصصی در گسترش دانش، پژوهش و آموزش موثر باشد.

ازطرفی سیستم ارجاع سازمان یافته‌ای جهت ارجاع مبتلایان به دردهای سروگردن فعال بوده و با مشاوره کلیه

بیماران جهت بررسی وضعیت‌های دهانی و دندانی و سروگردن و ارائه طرح درمان مناسب از انجام درمانهای نابجای

پزشکی دیگر جلوگیری کرده و در بهبود و ارتقای زندگی آنها نقش موثری داشته باشد.

پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان: Expected outcomes

در این جا به نتایج نهایی فعالیت های آموزشی (outcomes) که انتظار می رود، دانش آموختگان به آن دست یابند اشاره می شود.

ارائه روشهای جدید در درمان و ارزیابی بیمار، پژوهش در خصوص پروتکل های کنترل و مراقبت از بیماران با دردهای دهانی - صورتی، پژوهش در خصوص روش های آموزش تئوری و عملی اصول درد و تشخیص و درمان آن به دندانپزشکان و پزشکان، مدیریت مراکز پژوهشی و طرح های پژوهشی مرتبط با دردهای حیطه سر و گردن، ارائه مشورت های پزشکی در خصوص روشهای کنترل و درمان دردهای بیماران دندانپزشکان عمومی و متخصصین در سایر رشته ها

نقش های دانش آموختگان در جامعه: Roles

نقش ها معمولاً تشخیصی - درمانی - مراقبتی - آموزشی - پژوهشی - مشاوره ای - مدیریتی - و حمایتی هستند

وظایف حرفه ای دانش آموختگان: Tasks

با تربیت متخصصین مربوطه در دوره مذکور می توان زمینه مناسب جهت انجام پژوهش مطالب و گزارش مورد در حیطه بیماران دردهای صورتی - دهان ایجاد نمود و از بار منفی دردها بر روی زندگی بیماران در جهت ارتقای کیفیت زندگی بیمار و کاهش هزینه های درمانی و مراجعات پی در پی به پزشکان متعدد جلوگیری نمود. متخصصینی که این دوره را طی کرده اند می توانند وظایف متعددی را در قالب نقش های پذیرفته عهده دار شوند:

الف - وظایف آموزشی :

1- تدوین و آموزش دروس مربوط به دردهای صورتی - دهانی و اختلالات TMJ

2- ارائه روشهای جدید در درمان و ارزیابی بیمار و ارجاع به صورت سمینار، جزوات آموزشی و دستورالعمل به مراکز درمانی جهت افزایش کیفیت زندگی بیماران

ب- وظایف پژوهشی :

- 1- پژوهش و تحقیق در خصوص پروتکل‌های کنترل و مراقبت از بیماران با دردهای دهانی - صورتی
- 2- انجام پژوهش در خصوص روشهای آموزش نظری و عملی اصول درد و تشخیص و درمان آن به دندانپزشکان و پزشکان

ج- وظایف درمانی :

- 1- ارائه مشورت‌های پزشکی در خصوص روشهای کنترل و درمان دردهای بیماران دندانپزشکان عمومی و متخصصین در سایر رشته‌ها
 - 2- تشخیص و درمان و کنترل دردهای بیماران مراجعه کننده به مراکز درمانی
- د- وظایف مدیریتی

- 1- مدیریت مراکز پژوهشی و طرح‌های پژوهشی مرتبط با دردهای حیطه سر و گردن
 - 2- مدیریت راه اندازی کلینیک درد در بیمارستان‌ها در نقاط کشور
- با توجه به پیشرفت سیاست‌های بین رشته‌ای برای ارزیابی صحیح از دردهای ناحیه سروگردن و درمان آن به همکاری دندانپزشک و پزشک براساس دانش فردی و تجربیات کلینیکی لازم می‌باشد. لذا وجود یک متخصص بیماری‌های دهان با اولویت فلوشیپ دردهای صورتی - دهانی در هر بیمارستان درمانی - آموزشی و کلینیکی‌های خصوصی دندانپزشکی ضروری به نظر می‌رسد.

الف: توانمندی‌های عمومی:(General Competencies):

- برقراری ارتباط (Interpersonal communication)
- اخذ شرح حال تخصصی (History taking)
- ارزیابی و معاینه‌ی تخصصی بیماران (Patient assessment & Physical examination)
- درخواست منطقی آزمایشات پاراکلینیکی (Rational para clinical tests apply)
- انجام پروسیجرهای تشخیصی مندرج در این برنامه
- تشکیل پرونده، ثبت اطلاعات و تنظیم مدارک پزشکی

اداره‌ی بیمار (Patient Management):

توانمندی‌های دیگر :

- پژوهش
- مدیریت و رهبری
- ارائه‌ی مشاوره‌های تخصصی
- حمایت از بیماران (Advocacy)
- طبابت مبتنی بر شواهد
- استفاده از رایانه و جستجوی اطلاعات علمی در منابع الکترونیکی
- پایش سلامت جامعه

ب: مهارت‌های پروسیجرال (اقدامات تشخیصی - درمانی) :

تعداد (انجام مستقل)	مهارت
50 نفر	ارزیابی و معاینه‌ی تخصصی بیماران ارائه‌ی مشاوره‌های تخصصی توانایی دارودرمانی و پیگیری بیمار
	اسامی رشته‌ها یا دوره‌هایی که با این دوره در انجام بعضی پروسیجرها تداخل (همپوشانی) دارند؟ TMD، جراحی فک و صورت، پروتزهای دندانی، اندو راهبردهای آموزشی:: Educational Strategies دانشجو محور و مبتنی بر حل مشکلات بوده و دیسپلینری است. محل آموزش‌ها در بیمارستان و دانشکده می باشد.

موضوعات بخشی اجباری و بخشی اختیاری بوده، از رانجور سیستمیک طبیعت نموده و مبتنی بر وظایف حرفه‌ای فراگیران است .

روش‌ها و فنون آموزش (روش‌های یاددهی و یادگیری) : Teaching & Learning Methods:

شامل (روش‌های آموزش نظری جمعی - بحث در گروه‌های کوچک روش‌های آموزش بالینی - آموزش‌های الکترونیکی Tele education - و شیوه‌های شبیه‌سازی و شیوه‌های دیگر بر حسب اهداف آموزشی)

بر نامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی.....

Lecturing

Seminar & group discussion

Clinical training

Observation & consultation

Literature review & case presentation

ساختار کلی دوره‌ی آموزشی:

مدت زمان (ماه)	محتوا - اقدامات	بخش، واحد یا عرصه‌ی آموزش
2 ماه	دروس پایه (- نوروآناتومی سر و گردن - فیزیولوژی و روانشناسی درد - اصول تشخیص و کنترل درد با منشأ عروقی، عصبی، روانی - تشخیص و کنترل دردهای داخل دهانی و خارج دهانی - تشخیص و کنترل دردهای عضلانی و TMD	بخش بیماریهای دهان، دانشکده دندانپزشکی
1 ماه 2 ماه در هر ماه 1 بار در هر هفته 1 بار	دروس تخصصی و عملی: <u>سمینارهای دردهای فکی - صورتی -</u> <u>دهانی</u> <u>مراقبتهای کلینیکی از بیماران مبتلا</u> <u>بررسی مقالات دردهای دهانی - فکی -</u> <u>صورتی (Journal club)</u> <u>Grand Rounds دردهای دهانی - فکی -</u>	بخش بیماریهای دهان، TMD و مغز و اعصاب بخش بیماریهای دهان دانشکده دندانپزشکی بخش بیماریهای دهان دانشکده دندانپزشکی

در هر هفته 1 بار	صورتی: <u>Grand Rounds- بیماریهای دهان</u>	کلینیک بیماریهای دهان و بخش TMJ دانشکده دندانپزشکی بخش بیماریهای دهان دانشکده دندانپزشکی
3 ماه 1 ماه 2 ماه 1 ماه	<u>Extramural Rotations-</u> <u>Rotation روان و اعصاب</u> <u>Rotation مغز و اعصاب</u> <u>Rotation رادیولوژی دهان - فک و صورت و تصویر برداری پیشرفته</u>	بخشهای TMJ ، جراحی فک و صورت، گوش و حلق و بینی ، توانبخشی مفاصل ، chiropractic remedies و anesthesia دانشکده دندانپزشکی و بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی کلینیک روان و اعصاب بیمارستان مربوطه بخش مغز و اعصاب بیمارستان مربوطه بخش رادیولوژی یکی از بیمارستانهای دانشگاه مربوطه

عناوین دروس اعم از عمومی، تخصصی پایه یا تخصصی بالینی: (لطفاً عناوین به صورت سیلا بوس نوشته شوند).
(گروه‌ها می‌توانند از فهرست عناوین کتاب اصلی دوره استفاده کنند)

دروس پایه : به عنوان زیر ساخت علوم تخصصی محسوب شده و هدف از ارائه آن نوآموزی، یادآوری و تعمیق مباحثی است که قبلاً در دوره دکتری عمومی و تخصصی دندانپزشکی اشاره گردیده است. این مباحث مبانی علوم بیومدیکال پیشرفته است و شامل :

- نورواناتومی سر و گردن

دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی- تاریخ تنفیذ در شصت و نهمین نشست-آبان 87

- فیزیولوژی و روانشناسی درد

- فارماکولوژی بالینی و درمان (Clinical pharmacology and Therapeutics)

- اصول تشخیص و کنترل درد با منشأ عروقی، عصبی، روانی

- تشخیص و کنترل دردهای داخل دهانی و خارج دهانی

- تشخیص و کنترل دردهای عضلانی و TMD

دروس تخصصی و عملی =

این دروس که محتوای اصلی دوره تکمیلی را تشکیل می دهند و با هدف ارتقای سطح دانش، آگاهی، خلاقیت و تصمیم گیری صحیح و ایجاد باور و مهارت کیفی مناسب در حیطه دردهای دهانی - صورتی- فکی آموزش داده می شود، به نحوی که دانشجو قادر به شناخت و توانائی ها و اولویت ها و محدودیت ها بوده و با پیشرفت نوین در علوم مرتبط، توانایی شرکت در کار تیمی را جهت ارائه درمان جامع به بیماران را کسب نمایند.

این دروس شامل :

- مجموعه سمینارهای دردهای دهانی- فکی- صورتی (oromaxillafacial pain)

- مراقبت های کلینیکی از بیماران مبتلا به دردهای دهانی- فکی- صورتی

- بررسی مقالات دردهای دهانی- فکی- صورتی (Journal club)

- Grand Rounds دردهای دهانی- فکی- صورتی

- Grand Rounds بیماریهای دهان

- Rotation روان و اعصاب (psychology)

- Rotation مغز و اعصاب (MusculoSkeletal Pain , Headache , Neurologoy)

- Rotation رادیولوژی دهان و فک و صورت و تصویر برداری پیشرفته

برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی.....

Anesthesia, Tmj & oral Maxilla Facial surgery, Rehabilitation , otolaryngology

- استفاده از تکنولوژی های نوین مانند طب سنتی و سوزنی، لیزر، نانوسلولهای بنیادی در کنترل دردهای

دهانی- صورتی- فکی

عناوین مباحث و مهارت هایی که دستیاران باید در بخش های چرخشی به آنها بیازند (به تفکیک هر بخش):

- سمینارهای دردهای فکی- صورتی - دهانی (oromaxillafacial pain)

این سری سمینارها در برگیرنده مباحث تشخیص و درمان اختلالات تمپورومندیبولار (TMD) که شامل تعدادی از مشکلات کلینیکی مربوط به عضلات جوونده و مفصل TM و ساختمانهای مجاور، اختلالات اسکلتی - عضلانی، عروقی - عصبی (neurovascular) از جمله دردهای نوروپاتیکی (neuropathic) و اختلالات حس شیمیائی (chemosensory) سر و گردن می باشد که توسط بخش بیماریهای دهان، TMD و مغز و اعصاب اجرا می شود.

- مراقبتهای کلینیکی (تشخیص، درمان، پیگیری) از بیماران مبتلا به دردهای دهانی- فکی- صورتی: این برنامه فلو را برای تجربیات بالینی در تشخیص بهتر آماده کرده و توانایی درمان بیماران ارجاع شده به بخش بیماریهای دهان و سایر بخش های مرتبط با دردهای صورتی - دهانی را افزایش می دهد. در این صورت فلو می تواند تاریخچه بیمار را گرفته و معاینات را انجام داده و در مراقبت و درمان و پیگیری بیمار از روش های مختلف استفاده نموده و تمرین کند.

همه فعالیت های کلینیکی باید به طور مستقیم تحت نظر attend بخش دانشکده بوده و فارغ شدن از این بخش مشروط بر نحوه انجام بالینی تا 50٪ از برنامه فلو بوده که توسط attend سنجیده می شود.

- بررسی مقالات دردهای دهانی- فکی- صورتی (Journal club) :

دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی- تاریخ تنفیذ در شصت و نهمین نشست-آبان 87

ژورنال کلاب یک جلسه از نقد انواع مقالات شامل case report مقالات تحقیقی و مروری اخیر درباره اصول درد و درمان دردهای صورتی- دهانی است. هر دانشجوی دوره فلوشیپ موظف به ارائه یک موضوع بر اساس نیاز و شایع ترین های مشاهده شده در بخش بیماریهای دهان در هر ماه بوده و حضور فعال دیگر فلوها و رزیدنت های تخصصی در ژورنال کلاب و بحث و انتقاد پیرامون موضوع ارائه شده الزامی است. ارائه مطلب بر اساس برنامه تنظیمی به وسیله یک دانشجو در هر جلسه می باشد.

Grand Rounds دردهای دهانی- فکی- صورتی:

تمام بیماران جدید و یا تحت درمان مرتبط در کلینیک بیماریهای دهان و بخش TMJ دانشکده دندانپزشکی و طب سنتی توسط فلو ویزیت و بررسی می شوند و بر استراتژی جدید تشخیص و درمان بیماران با حمایت از مقالات جدید علمی تاکید می شود. این جلسات هفتگی است.

Grand Rounds- بیماریهای دهان (oral medicine)

این Round در کلینیک بیماریهای دهان برگزار شده و به صورت گزارش از بررسی شکایت اصلی، مراحل تشخیصی، یافته های رادیوگرافی و آزمایشگاهی، هیستوپاتولوژی و استراتژی های جدید درمانی و پیگیری تمام بیماران بیماریهای دهان ویزیت شده توسط فلو در بخش می باشد.

Extramural Rotations-

فلو موظف است مهارت های تشخیصی و تخصصی خود را در بخش های TMJ، جراحی فک و صورت، گوش و حلق و بینی، توانبخشی مفاصل، anesthesia و chiropractic remedies دانشکده

دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی- تاریخ تنفیذ در شصت و نهمین نشست-آبان 87
دندانپزشکی و بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی فرا گرفته و قادر به انجام bite
appliance therapy و آنالیز computerized occlusal و درمان باشد.

Rotation روان و اعصاب (psychology)

این بخش از برنامه در کلینیک روان و اعصاب بیمارستان مربوطه جهت آشنایی با سایکولوژی و دردهای
با منشا روانی و روحی (روان تنی) و اختلالات خواب برگزار می شود و فلو در انتها باید قادر به انجام ,
medication , psychological intervention , electrical anesthesia باشد.

Rotation مغز و اعصاب

فلوی دردهای - صورتی لازم است برای تشخیص و مهارت های مربوط به , musculoskeletal pain
Headache , neurology در بخش مغز و اعصاب بیمارستان مربوطه حضور داشته و آموزش لازم را
دریافت نماید و قادر به تشخیص و درمان سر دردها و انجام EMG bio feed back techniques,
trigger-point injections باشد .

Rotation رادیولوژی دهان - فک و صورت و تصویر برداری پیشرفته :

فلو تکنیک های تصویر برداری تشخیصی سر و صورت را در دانشکده دندانپزشکی در بخش رادیولوژی و
رادیوگرافی پیشرفته در بخش رادیولوژی یکی از بیمارستان های دانشگاه مربوطه، فرا خواهد گرفت. و
قادر خواهد بود طیف وسیعی از انواع تصاویر شامل رادیوگرافی دهان - پانورامیک - فیلم های plain -
دیجیتال - توموگرافی - سیالوگرافی - MRI,CT و سینتی گرافی (Scinti graphy) را بررسی
و تفسیر نماید . هدف از این rotation بدست آوردن تجربیات کلینیکی و آموزش تکنیک های پیشرفته
تصاویر دهان و فک و صورت و تفاسیر آن به ویژه تظاهرات رادیوگرافی بیماری های سیستمیک و موضعی
در ناحیه سر و گردن می باشد. قابل توجه است فلو می تواند با مراکز طب سنتی - طب سوزنی
(acupuncture), به طور انتخابی در ارتباط باشد.

برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی.....

انتظارات اخلاق حرفه‌ای (Professionalism) از دستیاران:

از دستیاران و دانش‌آموختگان این رشته انتظار می‌رود:

الف- در حوزه‌ی نوع دوستی

- (1) منافع بیمار را بر منافع خود ترجیح دهند.
- (2) در مواجهه با بیماران مختلف عدالت را رعایت کنند.
- (3) در برخورد با بیماران به تمام ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی آنان توجه داشته باشند.
- (4) در تمامی مراحل مراقبت از بیماران وقت کافی صرف نمایند.
- (5) به خواسته‌ها و آلام بیماران توجه داشته باشند.
- (6) منشور حقوق بیمار را در شرایط مختلف رعایت کرده و از آن دفاع کنند.

ب- در حوزه‌ی وظیفه‌شناسی و مسئولیت

- (1) نسبت به انجام وظائف خود تعهد کافی داشته باشند.
- (2) به سوالات بیماران پاسخ دهند.
- (3) اطلاعات مربوط به وضعیت بیمار را با مناسبترین شیوه در اختیار وی و همراهان قرار دهند.
- (4) از دخالت‌های بی‌مورد در کار همکاران پرهیز نمایند و با اعضای تیم سلامت تعامل داشته باشند.
- (5) در تمامی مراحل مراقبت و انتقال بیماران احساس مسئولیت نمایند.
- (6) برای مصاحبه، انجام معاینه و هر کار تشخیصی درمانی از بیماران اجازه بگیرند.
- (7) در رابطه با پیشگیری از تشدید بیماری، بروز عوارض، ابتلای مجدد، انتقال بیماری و نیز بهبود کیفیت زندگی به طور مناسب به بیماران آموزش دهند.

ج- در حوزه شرافت و درستکاری

- (1) راستگو باشند..
- (2) درستکار باشند.
- (3) رازدار باشند
- (4) حریم خصوصی بیمار را رعایت نمایند

د- در حوزه‌ی احترام به دیگران

- (1) به عقاید، آداب، رسوم و عادات بیماران احترام بگذارند.
- (2) بیمار را به عنوان یک انسان در نظر گرفته، از ذکر عناوین پزشکی به جای نام بیمار پرهیز نمایند.
- (3) به وقت بیماران احترام گذاشته و نظم و ترتیب را رعایت نمایند.

دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی- تاریخ تنفیذ در شصت و نهمین نشست-آبان 87

(4) به همراهان بیمار، همکاران و کادر تیم درمانی احترام بگذارند.

(5) وضعیت ظاهری آنها مطابق با شئون حرفه ای باشد.

ه- در حوزه ی تعالی شغلی

(1) انتقاد پذیر باشند.

(2) محدودیت های علمی خود را شناخته، در موارد لازم مشاوره و کمک بخواهند.

(3) به طور مستمر، دانش و توانمندی های خود را ارتقاء دهند.

(4) اقدامات تشخیصی درمانی مناسب را مطابق با امکانات و دستاوردهای علمی در دسترس انجام دهند.

(5) استانداردهای تکمیل پرونده پزشکی و گزارش نویسی را رعایت کنند.

References:

منابع درسی که با استفاده از آنها آموزش این برنامه قابل اجرا است :

الف - کتب اصلی:

شماره	عنوان کتاب	نویسنده	سال انتشار آخرین چاپ	آیا کتاب موجود و در دسترس فراگیران هست؟
1	Orofacial pain , form basic science to clinical management	Barry j.Gilies j	2008	بله
2	Cranio facial pain , neuro musculoskeletal assessment treatment and management	Horry J	2007	بله
3	Orofacial pain, guideline for assessment, diagnosis and management	Jeffery P. Okeson	2005	بله
4	Temporomandibular disorders and occlusion, sixth edition	Jeffery P. Okeson	2008	بله

- اسامی ژورنال ها

شماره	عنوان ژورنال	دفعات چاپ در سال	آیا این کتاب موجود و در دسترس فراگیران هست؟
1	The journal of head and face pain	10 بار	بله
2	Journal of the American academy of pain medicine	8 بار	بله
3	Journal of pain and symptom management	12 بار	بله

توضیح :

- 1) منابع آزمون‌های کشوری، بر اساس آئین نامه‌های موجود، توسط هیئت ممکنه دوره تعیین خواهد شد و این منابع راهنمایی است برای اجرای این برنامه.
- 2) در مورد کتب، منظور آخرین نسخه چاپ شده در دسترس است.
- 3) در مورد مجلات، منظور مجلاتی است که در طول دوره دسترسی منتشر می‌شوند.

ارزیابی دستیار: Student Assessment

الف- روش ارزیابی (Assessment Methods):

ضروری است دانش نظری، مهارت‌ها و قضاوت بالینی، و خصوصیات فردی- حرفه‌ای فلوها حداقل هر سه ماه یک بار و در پایان هر دوره‌ی چرخش توسط مسئول برنامه و اعضای هیأت علمی مربوطه مورد ارزیابی قرار گیرد.

- ارزیابی log book
- ارزشیابی Portfolio
- امتحان شفاهی
- آزمون آسکی OSCE
- آزمون کتبی MCQ

ب : دفعات ارزیابی (Periods of Assessment):

- ارزیابی در پایان هر دوره‌ی چرخشی
- ارزیابی تکوینی (Formative) به طور مستمر و هر 3 ماه یک بار
- ارزیابی نهایی در پایان دوره توسط مدیر برنامه فلوشیپ و روسای بخش‌های چرخشی

شرح وظایف پیشنهادی گروه برای دستیاران :

شرح وظایف قانونی دستیاران در آئین نامه‌های مربوطه آورده شده است. مواردی که گروه بر آن تاکید می‌نماید عبارتند از :

1- شرکت در کلاس‌های تئوری ، سمینارها، Grounds , rotations , case presentation و

کلاسهای مقاله خوانی

دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی- تاریخ تنفیذ در شصت و نهمین نشست- آبان 87

2- حضور در کلینیک و همکاری با متخصصین بخش بیماریهای دهان و سایر بخش‌های مربوطه به

منظور تشخیص، درمان بیماران

3- شرکت در امتحانات مربوطه

4- تهیه مقاله برای ارائه در مجلات داخلی یا خارجی

حداقل هیات علمی مورد نیاز برای اجرای برنامه (تعداد -گرایش -رتبه) : (موارد ذکر شده نبایستی با

مصوبات شورای گسترش مغایر باشند):

تمام اعضای هیات علمی از بخش بیماریهای دهان بوده و برای آموزش این رشته حداقل به 2 نفر هیات علمی نیاز است.

کارکنان دوره‌دیده‌ی مورد نیاز برای اجرای برنامه:

ضروری است برنامه‌ی فلوشیپ، افراد متخصص، فنی و کارکنان دیگری را، که برای امور اداری- اجرایی و هدایت آموزش برنامه‌ی فلوشیپ مورد نیاز است، در چارچوب ضوابط و مقررات در اختیار داشته باشد.

فضاهای تخصصی مورد نیاز:

در حال حاضر بخش بیماریهای دهان فضای کافی و مناسب برای آموزش این رشته می باشد و نیاز به

تجهیزات بیمارستانی مربوطه دارد.

تنوع و حداقل تعداد بیماری‌های اصلی مورد نیاز در سال :

حداقل 50 بیمار

بادردهای با منشأ TMJ، دندان‌ی، فکی

دردهای آتپیک و تیپیک سروصورت

سردردها، دردهای اسکلتی-عضلانی

دردهای نورلوژیک و سایکولوژیک

تعداد تخت مورد نیاز برای تربیت یک دستیار ورودی :

2-3تخت

تجهیزات تخصصی مورد نیاز : (لطفاً لیست تجهیزات سرمایه‌ای آورده شود):
تجهیزات تخصصی خاصی لازم نیست. همان تجهیزات بیمارستانی کافی است.

رشته‌های تخصصی مورد نیاز :

بیماریهای دهان

معیارهای دانشگاه‌هایی که مجاز به اجرای برنامه هستند:
افرادی که این تخصصها را داشته باشند(بیماریهای دهان ،اندو، جراحی فک و صورت، مغزو اعصاب،
روماتولوژی ، روان و اعصاب) و در بیمارستانهای وابسته نیز این بخشهای تخصصی موجود باشد.

متخصصین مجاز به ورود دوره:

متخصص بیماریهای دهان و فک و صورت، جراح فک و صورت، اندودنتیست

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation):

الف- شرایط ارزشیابی برنامه:

- ارزیابی سیستماتیک کارآیی آموزشی برنامه‌ی فلوشیپ و اجزای آن در اجرای ضوابط و تأمین اهداف آموزشی تعیین شده از سوی کمیته‌ی تدوین فلوشیپ و گروه و دانشکده مجری توسط اعضای هیأت علمی برنامه
- استفاده از نظر فلوها در ارزیابی فوق.
- برگزاری جلسات ادواری منظم(حداقل سالی یک بار) جهت بازنگری و بررسی میزان کارایی برنامه، و اصلاح آن در جهت دستیابی به اهداف آموزشی توسط اعضای هیئت علمی و اعلام پیشنهادهای اصلاحی به

برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی.....

دبیر خانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی- تاریخ تنفیذ در شصت و نهمین نشست-آبان 87

کمیته‌ی تدوین فلوشیپ. مقتضی است حداقل یک نماینده از فلوها در این بررسی‌ها شرکت داشته باشد. ضروری است صورتجلسات و تصمیم‌های اتخاذ شده ثبت و نگهداری شود.

- ارزیابی نحوه‌ی استفاده از منابع موجود، نقش هر یک از مراکز آموزشی مشارکت‌کننده، حمایت مالی و اجرایی از برنامه، تعداد و تنوع بیماران، عملکرد مدیر برنامه و اعضای هیأت علمی، و کیفیت نظارت بر فلوها توسط مدیر گروه با مشارکت اعضای هیأت علمی.

لازم است مدیر برنامه نتایج حاصل از این ارزیابی را از طریق مدیر گروه، به اطلاع دانشکده‌ی پزشکی و از طریق دانشگاه علوم پزشکی، به اطلاع کمیته‌ی تدوین فلوشیپ برساند و برای رفع کاستی‌های موجود در برنامه‌ی فلوشیپ اقدام نماید.

ب- شیوه ارزیابی برنامه:

تکوینی (در طول اجرای برنامه)، تراکمی (پایانی: در پایان هر بار اجرای برنامه)

با استفاده از نظرسنجی از دانش‌آموختگان در مورد برنامه آموزشی، نظرسنجی از اعضای هیئت علمی در مورد اجزای مختلف برنامه اعم از محتوا و شیوه آموزش و

ج- متولی ارزیابی برنامه:

دبیرخانه شورای تخصصی دندان پزشکی

د- نحوه‌ی بازنگری برنامه:

1. دریافت پیشنهادات اصلاحی از گروه‌های مجری برنامه به صورت مستمر
2. بحث و تبادل نظر نهایی در کمیته‌ی تدوین برنامه
3. تدوین پیشنهاد اصلاحی توسط این کمیته و ارجاع به مراجع ذیربط جهت تصویب نهایی

ه- شاخص‌ها و معیارهای پیشنهادی گروه برای ارزیابی برنامه:

ارزیابی هر دو سال یک بار توسط گروه‌های مجری، دبیرخانه و کمیته راهبردی بر اساس شاخص‌های زیر صورت گیرد:

• تعداد مقالات چاپ شده

• تعداد اعضای هیئت علمی

برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی.....

دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی- تاریخ تنفیذ در شصت و نهمین نشست-آبان 87

- میزان استفاده از روشهای فعال آموزشی
- میزان رعایت ساختار دوره و رعایت بخش های چرخشی
- میزان رعایت انتظارات اخلاقی
- میزان اشتغال به کار دانش آموختگان در پستهای مرتبط
- میزان رضایت فلوشیپ و اساتید از برنامه
- میزان رضایتمندی مدیران محل اشتغال دانش آموختگان از عملکرد آنها
- میزان رعایت محتوی دوره
- میزان تحقق رسالت رشته در بعد آموزشی

تذکر: ممکن است، در ارزشیابی برنامه از چک لیست ضمیمه استفاده شود.

برنامه با استفاده از چارچوب زیر ارزشیابی خواهد شد. ممکن است پاسخ به هریک از سوالات فوق، نیازمند انجام یک تحقیق کامل باشد. در این مورد ارزیابان، پس از تدوین ابزار مناسب، اقدام به ارزشیابی برنامه خواهند نمود.

ردیف	سوال	منبع گردآوری داده ها	روش	معیار مورد انتظار
1	آیا برنامه، در اختیار همه ی اعضای هیات علمی و دستیاران قرار گرفته است؟			
2	آیا محتوای برنامه، اطلاع رسانی کافی شده است؟			
3	آیا اعضای هیات علمی و دستیاران از اجزای برنامه آگاهی دارند؟			
4	آیا در طول اجرای برنامه، وزارت متبوع، دانشگاه و دانشکده از آن حمایت کرده است؟			
5	آیا باورها و ارزش ها در طول اجرای برنامه رعایت شده است؟			
6	آیا اجرای برنامه رشته را به دورنما نزدیک کرده است؟			
7	آیا رسالت رشته در بعد آموزشی تحقق یافته است؟			
8	آیا وضعیت تولید علم و نشر مقالات رو به ارتقاء و در جهت دور نما بوده است؟			
9	آیا پیامدهای پیش بینی شده در برنامه تحقق یافته اند؟			
10	آیا برای اجرای برنامه، هیات علمی لازم وجود دارد؟			
11	آیا تنوع بیماران برای آموزش و پژوهش در رشته کافی بوده است؟			
12	آیا تجهیزات تخصصی پیش بینی شده در اختیار قرار گرفته است؟			
13	آیا عرصه ها، بخش ها و واحدهای آموزشی ضروری برای اجرای برنامه فراهم شده است؟			
14	میزان استفاده از روش های فعال آموزشی چقدر بوده است؟			
15	آیا محتوای آموزشی رعایت شده است؟			
16	میزان رعایت ساختار دوره و رعایت بخش های چرخشی چقدر بوده است؟			
17	آیا رعایت انتظارات اخلاقی رضایت بخش بوده است؟			
18	آیا منابع تعیین شده در دسترس دستیاران قرار دارد؟			
19	آیا دستیاران مطابق برنامه ارزیابی شده اند؟			

برنامه آموزشی دوره تکمیلی تخصصی.....

دبیر فانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی- تاریخ تنفیذ در شصت و نهمین نشست-آبان 87

20	آیا میزان اشتغال به کار دانش‌آموختگان در پست‌های مرتبط رضایت‌بخش بوده است؟		
21	آیا دانش‌آموختگان نقش‌ها و وظایف خود را در جامعه به شکل مطلوب انجام می‌دهند؟		
22	آیا موضوع تداخل وظایف با رشته‌های دیگر معضلاتی را در پی داشته است؟		
23	میزان رضایت دستیاران و استادان از برنامه؟		
24	میزان رضایت مدیران محل اشتغال دانش‌آموختگان از عملکرد آنها؟		

منابع مورد استفاده برای تهیه این سند

1.Orofacial pain fellowship program UMDNJ university .

New jersey , USA. [http:// dental school umdnj .edu/](http://dental.school.umdnj.edu/)

2.International fellowship program

Kentucky .USA.<http://www.mc.uky.edu/>.

3.Pain fellow ship URMCC university Rochester .USA

E-mail: MS. Sandra cardo so

4.Chronic pain fellowship .MCGill (MUHC) university .

Montreal.Canada.[http:// www.MCGILL.edu/](http://www.MCGILL.edu/).

5. chronic pain fellowship .tufts university Boston .

[http:// www.MCGILL.edu/](http://www.MCGILL.edu/)

6.Oro-facial pain fellowship .MGH university. Massachusetts.USA.

[http:// www.massgeneral.org/](http://www.massgeneral.org/).

7.craniofacial Disorders and orofacial pain .

[http:// www.iasp.pain .org/](http://www.iasp.pain.org/).

8. Barry j.Gilies j. Orofacial pain , form basic science to clinical management.

Second edition, 2008

9.Horry J.Cranio facial pain , neuro musculoskeletal assessment treatment and management .2007

10- Jeffery P. Okeson. Orofacial pain, guidline for assessment, diagnosis and management.1996
11- Jeffery P. Okeson. Temporomandibular disorders and occlusion, sixth edition.2008

صور تجلسه

برنامه‌ی دستیاری دوره تکمیلی تخصصی، با تلاش امضاکنندگان زیر، در تاریخ به تصویب رسید و به عنوان سند در دبیرخانه‌ی شورای آموزش پزشکی و تخصصی نگهداری می‌شود.